

вважаємо: модернізацію матеріально-технічної бази вищої освіти; розробку професійно-орієнтованих програм; визначення, критеріїв оцінки якості навчального процесу; підтримка молодих викладачів у професійному зростанні; заохочення викладачів до наукової діяльності; безперервна розробка інноваційних освітніх технологій та їх впровадження у навчальний процес тощо.

Список використаних джерел:

1. Вернидуб Р. Забезпечення європейський стандартів якості вищої освіти. -- [Електронний ресурс]. Режим доступу: /inkonf.org/kand-psihol-n-vovk-vp-psihologichna-nauka-i-suchasni-pidhodi-do-modernizatsiyi-profesiyanoi-pidgotovki-maybutnogo-vchitelya/
2. Вовк В.П. Психологічна наука і сучасні підходи до модернізації професійної підготовки майбутнього вчителя / В.Вовк // Сьома міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Питання сучасної науки і освіти» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://inkonf.org/kand-psihol-n-vovk-vp-psihologichna-nauka-i-suchasni-pidhodi-do-modernizatsiyi-profesiyanoi-pidgotovki-maybutnogo-vchitelya/>
3. Підласий І. П. Педагогіка В 3 книгах. Книга 2. Теорія і технологія навчання. – М: Владос, 2007. – 576 с.

Король І.Б.

*старший викладач кафедри соціальних комунікацій та права
Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу*

м. Івано-Франківськ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ У КОМУНІКАТИВНУ СКЛАДОВУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Перехід до європейських стандартів в системі вищої освіти України здійснюється відповідно до положень Лісабонської угоди, ратифікованої Україною, Берлінського Комюніке та принципів Болонського процесу. Цей процес передбачає реалізацію низки заходів, серед яких чільне місце займають: використання в організації навчального процесу методів і форм

навчання, які є характерними для європейської зони освіти [1, с.75]; вдосконалення структури робочого часу як викладача, так і студента й наповнення якісно новим змістом різних видів педагогічного навантаження [2, с.80]

У цьому аспекті *вкрай важливого значення набуває* організація самостійної, творчої роботи студента. Як зазначає М.М. Осадчий, «поряд із традиційними формами організації та проведення самостійної роботи студентів, зокрема, індивідуальними заняттями, колоквіумами, консультаціями, індивідуальними домашніми завданнями, виконанням завдань позаурочного читання з іноземних мов, самостійним опрацюванням тем відповідно до робочих навчальних програм, підготовкою різних самостійних завдань з використанням інформації в системі Інтернет та ін. все ширше впроваджуються в навчальний процес індивідуальні навчально-дослідні завдання, які самостійно виконуються студентами в межах навчальної програми курсу й містять елементи пошукової роботи» [4, с.53].

Належний рівень організації самостійного навчання є можливим лише за умови впровадження ефективних технологічних схем самоосвіти та наявності відповідних інформаційних ресурсів. Ще одним важливим аспектом впровадження європейських стандартів є зорієнтованість вищої освіти України на практику, ринок праці, вимоги, які ставить роботодавець до фахового рівня підготовки випускників вишів.

Доступ до публічної інформації – не тільки конституційне право громадян, форма контролю громадськості за діяльністю як державних органів, органів місцевого самоврядування, так і окремих службовців – але й важлива інформаційна база, яка використовуються в освітньому процесі.

Зокрема, без доступу до публічної інформації практично неможливо уявити сучасну підготовку спеціалістів у таких сферах, як державне управління, правознавство, правоохоронна діяльність, документознавство, історія та політологія, соціологія, економіка та фінанси, облік і аудит та деяких інших.

Важливим кроком на шляху формування правового механізму доступу до публічної інформації є прийняття Верховною Радою України Закону України від 13.01.2011 р. № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації» (наділі – Закон) [5]. Прийняття цього закону, на думку А.Л. Садовської, стало дієвим інструментом наближення влади до громади, активізації громадянського суспільства, основою налагодження ефективних комунікацій між органами державної влади та населенням, підвищення обізнаності громадян про проведення місцевої та державної політики [6, с.169-170].

Закон дає нове визначення публічної інформації (ст. 1); визначає гарантії та принципи доступу до публічної інформації (ст.ст. 3 і 4); проводить розподіл способів доступу до такої інформації на активний (надання інформації за запитами на інформацію) і пасивний (систематичного та оперативного оприлюднення інформації) (ст. 5); дає перелік публічної інформації з обмеженим доступом та її різновидів (ст.ст. 6–9); визначає правовий статус розпорядників та запитувачів публічної інформації (ст.ст. 12–18); механізм реалізації права на доступ до публічної інформації (ст.ст. 19–23).

Однак, попри значні позитиви прийняття Закону, аналіз практики застосування його нормативних положень дозволяє виділити ряд недоліків та суперечностей, які досить часто використовуються органами влади для відмови в наданні інформації.

Так, спірним є *беззастережне віднесення службової інформації до інформації з обмеженим доступом* в ст. 6 Закону. По-перше, в Україні так і не було сформовано відповідний правовий інститут, який визначав би порядок, підстави та умови надання інформації грифу «службова інформація». Зараз у законодавстві існує лише декілька норм, що визначають поняття «службова інформація». Проте немає єдиного підходу до тлумачення даного поняття. По-друге, перелік інформації, яка може бути віднесена до службової (ст. 9 Закону), дає широкий простір для покриття фактів зловживання владою службовим становищем. Водночас закон не містить норм щодо визначення порядку обліку, зберігання і використання документів та інших матеріальних носіїв, які містять

службову інформацію, а також не передбачас відповідальності за його порушення [8, с.39-40]. Саме тому слід підтримати висловлені в літературі пропозиції щодо чіткої конкретизації у ч. 1 ст. 9 Закону переліку відомостей, які можуть бути віднесені до службової таємниці [8, с.40]. Але більш доцільним було би *прийняття окремого закону про службову таємницю*, який би визначав категорії відомостей, що становлять службову таємницю, закріплював порядок віднесення інформації до службової таємниці і встановлював гарантії законності та обґрунтованості віднесення інформації до службової таємниці.

На практиці виникають певні труднощі й із включенням у *ст. 12 Закону до переліку суб'єктів відносин у сфері доступу до публічної інформації «структурного підрозділу або відповідальної особи з питань запитів на інформацію розпорядників інформації»*. Зокрема, під час розгляду у суді справ про відмову у наданні інформації виникають труднощі з визначення належного відповідача, оскільки у більшості випадків такими можна одночасно визначити і розпорядника інформації (п. 2 ст. 12), і структурний підрозділ або відповідальна особа з питань запитів на інформацію цього ж розпорядника інформації (п. 3 ст. 12). Вказаний недолік можна вирішити на підставі п. 5 ст. 14 Закону, у якому зазначено, що розпорядники зобов'язані мати спеціальні структурні підрозділи, або призначати відповідальних осіб для забезпечення доступу запитувачів до інформації. Саме тому *«уповноважений структурний підрозділ або відповідальну особу» слід виключити із числа самостійних суб'єктів відносин у сфері доступу до публічної інформації*.

Крім того, Закон оминає вирішення ряду важливих питань у сфері забезпечення доступу до публічної інформації. Зокрема, до найважливіших з цих питань можна віднести наступні.

Відсутність єдиного органу влади, який би здійснював адміністрування, координування та контроль комунікативної політику й доступу до публічної інформації. На користь цієї стратегії свідчить і міжнародний досвід: у Великобританії відбулося об'єднання п'яти установ в

Управління комунікаціями. Показовим у цьому є й досвід Канади, де введено посаду Комісара з питань доступу до інформації, який є посадовою особою Парламенту. Це незалежний від влади орган. Закон наділяє його повноваженнями розгляду скарг від громадян щодо порушень їхнього права на інформацію. Комісар готує щорічні та спеціальні Звіти про результативність програми доступу до інформації [6, с.174-175].

Як видається, визначення єдиного органу влади, відповідального за доступу до публічної інформації, дозволить забезпечити стандартизацію підходів до використання сучасних інформаційно-телекомунікаційних технологій, уніфікованість форм веб-порталів органів влади, оновлення вимог щодо переліку інформації для розміщення на офіційних сайтах органів влади та контроль за оприлюдненням інформації тощо.

І, нарешті, ще одним дуже важливим кроком на шляху забезпечення реалізації права громадян на доступ до публічної інформації є створення *єдиної бази офіційної інформації про діяльність усіх органів державної влади та місцевого самоврядування.*

У цьому плані для України буде корисним досвід інших держав. Так, у Грузії сформовано реєстр публічної інформації [6, с.174]; у Великобританії урядом створено он-лайн платформу, яка слугує для громадян єдиним пунктом доступу до інформації та послуг державного сектора [3, с.336]; в Австрії також портальна технологія забезпечує цілодобовий інтерфейс між державними органами та громадянами [7, с. 57].

На завершення слід зазначити, що доступ до публічної інформації є надзвичайно важливим інструментом забезпечення відкритості і підконтрольності державної влади та органів місцевого самоврядування, а також формою реалізації права громадян на отримання повної та об'єктивної інформації про діяльність у державного управління та місцевого самоврядування. Окрім цього, окремо слід підкреслити важливість доступу до такої інформації й для підготовки фахівців для роботи в органах державного управління та місцевого самоврядування.

Список використаних джерел:

1. Козак Ф. Концептуальні засади організації навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи підготовки фахівців // Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу. Документи і матеріали / Упор.: Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д., Грубінко В.В., Бабин І.І. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2004. – Травень-грудень. – Ч. 2 – С. 75-77.
2. Колот А. Реалізація основних принципів Болонської декларації при підготовці фахівців економічного профілю // Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу. Документи і матеріали / Упор.: Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д., Грубінко В.В., Бабин І.І. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2004. – Травень-грудень. – Ч. 2 – С.78-83.
3. Національні та міжнародні механізми фінансування громадянського суспільства. Міжнародні заходи зміцнення довіри між державою та громадянським суспільством. – К.: Фенікс. 2011. – 336 с. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osce.org/uk/ukraine/86186?download=true>
4. Осадчий М.М. Про перехід до європейських стандартів освіти / М.М. Осадчий // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2006. – № 29. – С. 52-54 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/1231/1/2.pdf>
5. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI (редакція від 09.06.2013 р., підстава 224-18) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документа: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
6. Садовська А.Л. Посилення гарантій права на доступ до публічної інформації в системі комунікацій між державою та громадянами / А.Л. Садовська // Актуальні проблеми державного управління. – 2013. – № 2(44). – С. 169-178 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/apdu/2013-2/doc/4/07.pdf>
7. Стадник Р. Відкритість органів влади в контексті законодавства про доступ до публічної інформації / Р. Стадник // Публічне управління: теорія та практика. – 2012. – № 2(10) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kbuara.kharkov.ua/e-book/putp/2012-2/doc/2/02.pdf
8. Тимченко Н.М. Правовий механізм доступу до публічної інформації: сучасний стан та перспективи / Н.М. Тимченко // Правовий вісник української академії банківської справи. Науково-практичний журнал. – 2012. – № 1(6). – С.39-41 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lib.uabs.edu.ua/library/P_Visnik/Numbers/1_6_2012/06_02_05.pdf